

Hedmark Nei til EU
Storgt. 32
0184 Oslo

Engerdal, 26.01.2015

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
e-post: postmottak@sd.dep.no

Høringsuttalelse fra Hedmark Nei til EU om ny postlov og forskrift

Vi viser til den utlyste høringen om regjeringens forslag til ny postlov og postforskrift, som gjennomfører EUs tredje postdirektiv.

Oppsummering

Hedmark Nei til EU mener regjeringens forslag vil få flere negative følger for det norske samfunnet. Postombæringen på lørdager fjernes, det rammer distribusjonen av aviser og gir innbyggerne en dårligere tjeneste enn i dag. Det innføres en konkurransemodell om all brevpost som erfaring tilsier vil gjøre det billigere å sende brev for bedrifter på det sentrale Østlandsområdet enn til og fra resten av landet. For næringslivet og kommuner i Hedmark vil dette ha store negative følger. Det vil også være en uakseptabel forskjellsbehandling. Næringsliv og befolkning må sikres gode og likeverdige posttjenester over hele landet.

Nei til EU ber derfor om at den foreslåtte postloven med forskrift ikke gjennomføres.

Gjennomføringen av EUs tredje postdirektiv truer enhetsporto

Postdirektivet innebærer at det skal være fri adgang til å yte posttjenester i alle EU-land. I alle land kan det opprettes selskap som tar opp konkurransen med de nasjonale postselskapene, også for brev under 50 gram. Samtidig kan selskap registrert i ett EU-land tilby posttjenester i alle andre EU-land, enten direkte eller gjennom datterselskap. Konkurrenter kan få tilgang til de nasjonale postselskaperes postbokser og postkasser, postnummersystem og adressedatabaser.

Nasjonale myndigheter kan fortsatt pålegge postselskap «universelle forpliktelser», blant annet at de må forplikte seg til å levere og hente post minst fem dager i uka over hele landet. I dag er Posten Norge AS pålagt seks dagers omdeling pr uke. Regjeringens forslag reduserer postomdelingen til fem dager i uken.

Det er Postens enerett til å frakte og fordele brev under 50 gram som til nå har finansiert enhetsporto, som har gjort det mulig å ha gode og likeverdige posttjenester i hele landet. Inntektene fra de delene av landet der det er billigst å frakte og fordele brev, har gitt et «monopoloverskudd» som har betalt for posttjenestene der hvor enhetsporto ikke har dekket de reelle utgiftene. Dette blir ikke lenger mulig siden konkurrentene særlig vil kaste seg over postmarkedet der hvor lønnsomheten er størst og presse ned prisene der.

Staten kan dekke slike underskudd gjennom avtaler med Posten. Men da blir det nasjonale posttilbudet del av hvert eneste budsjettforlik på Stortinget. I kampen mot alle andre gode formål

kan det i lengden bli vanskelig å opprettholde enhetsportoene våre: det at det koster like mye å sende et brev innen Oslo som til og fra Finnmark

Blir det billigere med konkurranse?

Konkurransen om posttjenestene skulle føre til billigere posttjenester. Det var hensikten fra EUs side, og det er slik den trinnvise liberaliseringen har vært begrunnet overfor publikum. Denne effekten har uteblitt. Undersøkelser fra land etter land viser at de største bedriftskundene har tjent på liberaliseringen, men for privatkundene og mindre bedrifter/organisasjoner har brevportoene gått opp. Brev blir erfaringsmessig ikke billigere om det blir konkurranse om posttjenester.

Sverige var det første landet som fjernet postmonopolet fullstendig. Det skjedde så tidlig som i 1993. Der gikk portoene ned for store bedriftskunder, mens den har gått opp for folk flest. Posten AB halverte portoene for ferdigsortert bedriftspost på grunn av konkurransen fra City Mail. Prisen for et 20 grams brev økte derimot med 90 prosent i løpet av det første tiåret etter dereguleringen i 1993. Tredjeparten av økningen skyldtes at det ble innført moms på posttjenester, men økningen er likevel enorm i forhold til at inflasjonen det samme tiåret var på 14 prosent. Portoene til nordiske naboland økte med 129 prosent.

Det er altså vanlige brevkunder som har båret kostnadene ved den økte konkurransen på det svenske postmarkedet. Portotakstene har økt så mye at det kan «begrense den sosiale adgangen til posttjenester».

Postansatte rammes

Over hele Europa har vi sett hvordan postansatte rammes når postmonopolene fjernes. Postansatte opplever at arbeidsmengden øker; at det blir mer ubekvem arbeidstid, mer skiftarbeid, mer bruk av deltid og mer bruk av korttidskontrakter, ofte i form av innleie fra utleiefirma. Ansatte med tariffavtale og pensjonsordning erstattes av kontraktører, arbeidsfolk som defineres som selvstendig næringsdrivende uten feriepengene, uten sykkelønsordning, uten pensjonsrettigheter og med en betaling langt under tarifflønn. Slike negative utslag kommer i tillegg til at store nedbemanninger har vært gjennomført i de nasjonale postselskapene.

En drivkraft bak privatiseringene har vært ønsket om å skjære ned på de samlede lønnskostnadene. Når selskap privatiseres, svekkes ofte pensjons-, sykkeløns- og ferieordninger. I nye, konkurrerende selskaper ligger lønningene ofte lavere enn i de gamle selskapene. De nye selskapene har nettopp som strategi å vinne markedsandeler gjennom å kunne tilby lavere priser fordi de satser på uorganisert og billigere arbeidskraft.

Konklusjon: Bruk reservasjonsretten mot postdirektivet

Norge har godkjent de to første postdirektivene i EØS og tatt dem inn i norsk lovgivning. Også det tredje postdirektivet skulle etter forutsetningene inn i EØS-avtalen. Men Norge har i henhold til denne avtalen rett til å reservere seg mot enkeltdirektiv. Før den rødgrønne regjeringen brukte denne veto retten, ble det fra direktivtilhengerne hevdet at et veto ville ramme hele EØS-avtalen og møte straffereaksjoner fra EU. Over tre år senere er fasit at EØS-avtalen fungerer som før, selv om veto retten ble brukt. Hensynet til EØS-avtalen kan således ikke begrunne at regjeringen nå vil innføre postdirektivet.

Hvordan vil den foreslåtte postloven endre posttjenestene? Det er nærliggende å anta at konkurranse om de mest lønnsomme brevleveransene vil gi tapte inntekter for Posten Norge. Det vil måtte kompenseres gjennom utgiftsreduksjoner, som vil ramme service og kvalitet på posttjenestene i hele landet, og spesielt i distriktene. Slike utgiftsreduksjoner vil også ramme de ansatte.

Konkurrerende postselskaps overskudd skapes ved at de kan konsentrere seg om de mest lønnsomme brevene, mens Posten Norges økonomiske resultat tilsvarende vil svekkes fordi de vil gå i underskudd på sin helhetlige landsomfattende brevdistribusjon. Hvis dette økonomiske dilemmaet skal løses gjennom kraftig økt bruk av statlig kjøp, vil det si at konkurransen indirekte finansieres av statlige skattepenger. Vi merker oss at staten hittil har vært svært tilbakeholden med slikt kjøp. Etter vår vurdering, som redegjort for ovenfor, vil postdirektivets liberalisering medføre så gjennomgripende endringer for Posten Norge og posttjenestene at denne typen avbøtende tiltak ikke vil strekke til. En stund kan slike kostnader dekkes over statsbudsjettet gjennom avtaler med Posten. Men da blir støtten til Posten del av hvert eneste budsjettforlik på Stortinget i stadig kamp mot alle andre gode formål. Det gir knapt noe langsiktig grunnlag for driftsopplegget til Posten. Det er også uklart i hvor stort omfang slike tiltak vil være i tråd med direktivet og konkurranseregelverket ellers i EU/EØS.

Dagens begrensede enerettsområde med enhetsporto gir en tilnærmet selvfinansierende mulighet for å opprettholde gode og likeverdige posttjenester i hele landet og for alle kunder. For å sikre posttjenester på dagens nivå er det derfor nødvendig at Norge fortsatt unnlater å innføre postdirektivet – og at regjeringens forslag til ny postlov og forskrift ikke gjennomføres. Nei til EU viser til at Post- og teletilsynet har fått i oppdrag å utrede konsekvensene av forslaget til ny postlov for brevpostmarkedet. Utredningen skal foreligge tre uker etter at høringsfristen har gått ut. Dette er en bakvendt rekkefølge. Det naturlige ville være at denne utredningen inngikk som del av grunnlaget for høringen om postloven.

For styret i Hedmark Nei til EU

Lars Erik Hyllvang

leder